

Obsah.

	Str.		Str.
Předmluva	5	Kdy ušetříme na kávě	13
Domácnost.		Kouřící knoty	14
Alabastrové věci očistiti	7	Kožešiny před moly chrániti	14
Arabská guma dobré lepí	7	Krmení husy	14
Atlasové šaty nesmí zmoknouti	7	Kroucení prádla	15
Barvení másla	8	Kterak zveličiti játra husí	15
Barvení zrn kávových	8	Které slepice tučnití	15
Bílení prádla a příze	8	Kůže aby nepromokala	15
Boty vysušiti	9	Kysání klovatiny	16
Cilindr na lampě aby snadno nepraskl	9	Kyt na puklé hrnce	16
Cínové nádobí vyčistiti	9	Lesk prádla	16
Cukr s vápnem smíchaný	9	Luštěniny na měkkou uvařiti	16
Cukr zeminami znečistěný	10	Má-li slepice hojně nésti	16
Čistění cilindrů na lampy	10	Máslo aby vyvařováním nepozbylo dobré chuti	17
Čistění pozlacených rámcův	10	Máslo déle zachovati	17
Čistění skalené vody	10	Máslo zemáky znečistěné	17
Čistění sklenic	10	Maso aby nehnilo	18
Čistý petrolej	11	Maso páchnoucí	18
Dobре upražená káva	11	Maso šťavnaté uvařiti	18
Dřevo nabude krásné barvy hnědé	11	Maso na delší dobu zahovati	18
Dřevo netrpí plísní	11	Med znečistěný	19
Fuksinem polité ruce	12	Med znečistěný moukon	19
Hustota kůže	12	Měděnénáčiní se porušuje	19
Chléb znečistěný	12	Mléko se nesrazí	20
Jablka po americku péci	12	Mléko se brzy sraží	20
Jakou kávu kupovati	12	Mléko srazené napraviti	20
Javorový cukr	13	Mléko škrobem znečistěné	21
Káva znečistěná	13	Mléko udržeti čerstvé	21
Kdy zalívat květiny	13	Mole zhubití	21

Str.	Str.		
Mokré uzení masa	22	Špinavé prádlo zbělí	34
Mouka znečistěná	22	Sváby a krysy vyhubiti	34
Mravence zapuditi	22	Tmel na kamna	35
Myslivecká paštika	23	Tvaroh aby nezhořknul	35
Myši vyhubiti	23	Umělé cpaní hus	35
Myši ze chléva zapuditi	23	Umletá káva podrží vůni	36
Myši ze stodoly zahnati	24	Utrých k vyhubení myší	36
Nahnité maso jedlým učiniti	24	Uzené maso dobré chuti	36
Natírání železných kamen	24	Vaření vajec	36
Nápoj z jablek	24	Vaření čerstvých vajec	37
Nápoj z mléka	25	Vešky vyhubiti	37
Nepromokavé boty	25	Voda k praní	37
Olejové obrazy čistiti	25	Voda k vaření vajec	38
Ovoce déle udržeti	25	Vodu pitnou zkoušeti	38
Oživení vadnoucích květin	26	Vodu v sudech zachovati čerstvou	38
Padělání zrn kávových	26	Vyčistění houby mycí	38
Past' na potkany	26	Vyčistění sazí	38
Pevné plátno na pytle	27	Zachování vajec	39
Polévkou hovězí zachovati	27	Zachování vinných hroznů a švestek	40
Potkanů se zbaviti	27	Zapuditi hmyz ze sbírek	40
Prchavé oleje kávě zachovati	27	Zemáková mouka	40
Prostředek proti krysám	28	Ze vzrostlého obilí chutný chléb	41
Prostředek proti štěnicím	29	Zčernalé nádobí stříbrné	41
Proti pilousům	29	Zhášení ohně	41
Přepražená káva	29	Zkažené maso napravit	42
Příprava kávy a čaje	30	Zkoušení čerstvých vajec	42
Pukání dřeva předejítí	30	Zmrzlá jablka zužitkovati	42
Rukavice cídití	30	Zmrzlé zemáky jedlými učiniti	42
Ryby snadno zbaviti šupin	31	Hospodářství.	
Samovary vyčistiti	31	Aby neplodné stromy ovoce nesly	43
Sklenice aby nepukla	31	Aby koly a sochy v zemi brzy neuhnily	43
Sklenici utvrditi	32	Arsen koňům	43
Soda do pečiva	32	Brambory aby nehnily	44
Staré ořechy chutnými učiniti	32	Brukev zdřevnatí	44
Stříbrné náčiní zčerná	32	Cerel sesílti	44
Sůl znečistěná	32	Cibule nezrosti	44
Sýr měděnkou posypaný	33	Cizí dobytek navyknouti ve chlévě	44
Sýr sádrou znečistěný	33	Čerstvé květiny v zimě	45
Sýr znečistěný škrobem	33	Červená řepa	45
Škodlivost hub zničiti	33		
Špína z prádla pustí	34		

Str.	Str.		
Čistění ovsy před setím	45	Proti průjmu telat	55
Dobré semeno lněné	45	Proti všivosti dobytka	56
Hlízy	46	Příprava lněného semena před setím	57
Holubi zvyknou v ho- lubníku	46	Přivazování mladých stromků	57
Hmyz ze zvířat zapuditi	46	Rychlé vykrmování kůřat	57
Housenky nemohou na strom	46	Slepice dobré snášečky vajec	57
Housenky se stromu zapuditi	47	Spolkne-lidobytka zemák	58
Chutné maso vepřové	47	Stáří slepice	58
Jak prodávati dobytek	47	Skořápky z vajec	58
Jak se dřevo upravuje, aby nehnilo	47	Škrkavky u hřibat	59
Kolomaz na stromy	48	Účinky čpavku na kůži, náradí a oči	59
Koly zachrániti před hnilobou	48	Vosk na stromy	60
Krávy aby hojně dojily	49	Vypuditi krty	60
Malinský křen	49	Vysušování močálů	61
Mazadlo na dřevěná i železná ozubená kola	49	Zachování řemenův	61
Mech na stromech	49	Zamechovaná luka	61
Mléko drůbeži	50	Zanícení senných kop	62
Mrkev přes zimu zachovati	50	Zhotovování nátěru na stromy	62
Nadmutí dobytka	50	Zrezavělé šrouby	63
Natírání dřevěných strojův	51	Zvířata z hořící budovy vyvésti	63
Natírání ovocných stromův	52	Žába a paznehtnice	63
Natírání stromů proti zajícům	52	Průmysl.	
Nemůže-li se kráva zčistiti	52	Bavlnu od vlny rozeznati	64
Obilí zachrániti před plísní	53	Barvení pletiva ze slámy	64
Ohryzování žlabův a jeslí	53	Barvené víno	65
Okurky zbarvené mě- děnkou	53	Bílení hedbáví, vlny, houby	65
Peluněk	53	Bílení chlórem	65
Pohlaví holubův	54	Bílení plátna na bělidlech	66
Pohmožděniny od sedla nebo chomútů	54	Bílení popsaného papíru	66
Prostředek proti plísní dřeva	54	Čistění bílých látek	66
Prostředek proti ohřívce koní	54	Čistění pozlacených věcí	66
		Dobrá vlna	67
		Dobré mýdlo	67
		Inkoust černý	67
		Inkoust červený fuksi- nový	68
		Inkoust červený karmí- nový	68
		Inkoust neplesniví	69

Inkoust nesmazatelný	69	Prudké horko v malém prostoru	79
Jak rozeznati, je-li látka obarvena na modro indychem či berlínskou modří	69	Rozeznati hehbaví od vlny a bavlny.	79
Kalení ocele	69	Rozpouštění některých hmot	79
Kámen kotlový	70	Slepování jantaru	79
Ke stavbám vodním	70	Síra zmékne	80
Klíč vzdorující vodě	70	Staniol zlatého lesku	80
Knot netřeba stříhati	70	Tmel na sklo a na porculán	80
Kolomaz dobrá	71	Víno kyselé napraviti	80
Kořalka znečistěná kyselinou sírovou	71	Víno oslizlé	81
Kříst ve víně zameziti	71	Víno připravované	81
Kvašení lze přerušiti	71	Víno v dobrém stavu zachovati	81
Látku rostlinnou barvou obarvenou poznati	72	Výroba rumělky.	82
Leptání ve skle	72	Zachovati anatomické praeaparáty	82
Malta dobrá	72	Zakuřování mořské pěny	82
Mastné skvrny na dřevě	73	Zkoušení arabské gumy	83
Mech zeleně zbarviti	73	Zlatožlutý lak	83
Nakažené pivo	73	Železný plech čistiti	83
Nakyslé sudy	73	Železo do kamene zaždít	83
Nátěr na dřevo	74	Železo před rezavěním zachrániti	83
Nejlepší porculán	74		
Ocel nabude větší tvrdosti	74		
Ocet porušený kyselinou sírovou	74		
Ocet porušený lučavkou	75		
Octový prášek	75		
Olověné trouby a roury	75		
Olovo, měď ve víně nebo v kořalce	75		
Pájka tvrdá	76		
Papír pergamenový	76		
Pilníky zostřiti	76		
Pivo kyselinou pikrinovou znečistěné	77		
Pivo nejlepší je od kohoutka	77		
Pivo pelyňkem napravené	77		
Plesnivinu v sudech zameziti	77		
Plesnivé sudy očistiti	78		
Plesnivé víno napraviti	78		
Poznati na látce zeleně Šélskou	78		

Chemie.

Anilin v roztoku poznati	85
Bengalský oheň bílý	85
zelený	86
žlutý	86
modrý	86
fialový	86
růžový	86
červený	86
Blesk napodobiti	87
Čistá rtuť	87
Dobrý prach	87
Draslík uschovati	87
Draslo v láhvì	87
Jak nabýti čisté vody	88
Jak poznati arsenovodík ve vodíku	88
Jak poznati tráskavý plyn ve vodíku	88

Str.		Str.	
Jasné světlo	89	Zkouška, obsahuje-li voda studničná železo	98
Klovatiny od pryskyřic rozeznati	89	Zlato od podobných slitin rozeznati	98
Květy na cínovém plechu	89	Znaky dobrého indychu	99
Kyselinu sírovou ne- osladíme	89		
Lakmus	89	Fysika.	
Nejčistší uhlík	90	Aby jitrnice při pečení nepraskaly	100
Nepopálí se	90	Aby řemen s kola ne- spadal	100
Nespalný papír	90	Aby saně po hladké cestě nerejdovały	100
Olovo v cínu poznati .	90	Brejle	101
Olovo v soli poznati .	90	Dobré zrcadlo	101
Opony neshoří plamenem	91	Dřevo a kámen ke stavbám	102
Předměty z bronzu od zlatých rozeznati . . .	91	Která barva byla by pro náš oděv nejpřiměre- nější	102
Přítomnost ozonu po- znati	91	Které palivo vydává nej- více tepla	103
Přítomnost škrobu poznati	92	Mastnoty nedají se vodou uhasiti	103
Rozeznati druhy škrobů	92	Mléko jako hasící prostře- dek na hořící petrolej	103
Rozpouštění kovů	92	Nejhustší voda	103
Rozřeďování kyseliny sírové	93	Nejjistější vozy při vlaku	104
Různé běloby	93	Obilí je lépe kupovati na váhu	104
Skvrny vyčistiti	93	Obkládání studní na zimu	104
kávové a mléčné . . .	93	Ochrana před bleskem .	104
mastné a pryskyřičnaté	93	Omitání starých zdí .	105
po ovoci	93	Opatrnost v čas bouře .	105
od třešní a vína . . .	94	Opozdívají-li se hodiny .	105
od kolomaze	94	Pevnost v lomu	106
od inkoustu	94	Pevnost strojů	106
od rezu	94	Pevnost v tahu	106
od kyseliny dusičné .	94	Proč pukne sklenice, na- lejeme-li do ní horké vody	106
Střelná bavlna	94	Přesekávání trámců .	107
Stříbro od podobných slitin rozeznati	94	Seskakování při jízdě .	107
Sympatický inkoust . .	95	Skleněnou zátku z láhve vytáhnouti	107
Třaskavý plyn	96	Sklenici rozříznouti . .	107
Uschování fosforu . .	96	Sráží-li se kouř v komíně	108
Uschování rtuti	96		
Velikého žáru docíliti .	97		
Vodu špatnou proměniti v pitelnou	97		
Zabrániti okysličení drasla ve sklenici .	97		
Zachovati vodu na delší čas čerstvou	97		
Zkoumání jakosti stříbra	98		

Str.		Str.	
Tloušťku zrcadlového skla poznati	108	Šněrování	122
Topení v kamnech	108	Saty černé barvy nemají nositi lidé v nemocnicích	122
Uhasití hořící saze	108	Teplota požívaných pokrmův a nápojů	123
Vlastnosti dobrého tlakoměru	109	Ústrojí dýchací	123
Vypočítati vzdálenost mraku elektrického	109	Ústrojí sluchové	124
Zachovati led na delší dobu	109	Vlhko ve světnici	125
Železo se horkem roztahuje	110	Výživnost mouky	125
Žhavé uhlí v ruce přenéstí	110	Zdi od vlhkosti chrániti	126
Tělověda a zdravověda.			
Borůvkami zbarvené zuby očistiti	111	Zuby se kazí	126
Co škodí oku	111	Zuby zdravými udržeti	127
Červené vlasy zbarviti	111		
Činné tělo zvířecí potřebuje více potravy	112	Léčení.	
Cistota těla	112	Bolení hlavy	128
Chraňme se prací zapotiti	113	Bolení zubů	129
Jakost pokrmův	113	Bradavice	130
Jak se má kouriti	114	Chrapot	130
Jedovaté působení cigaretového tabáku	115	Horečka	130
Kámen zubní	115	Ječné zrno	131
Kolibání	116	Kašel	131
Kyseliny uhličité zbavit se ze sklepa	116	Kolika	131
Ložnice	117	Krvácení z nosu	132
Nápoje	117	Krvácení z rány	132
Napouštění mrtvol	118	Kuří oko	132
Nejchutnější maso holubí	118	Lišej	133
O potravě	118	Lupiny na hlavě	133
Postup záživnosti u různého masa	120	Mdloba	134
Potrava lidí těžce pracujících	120	Omámení kyselinou uhličitou	134
Požívání arseniku	120	Opití pivem	134
Sesilování plic	120	Oznobeniny	134
Slin nevyplívejme	121	Páchne-li z úst	135
Spaní	121	Pokousání vzteklým psem	135
Spotřeba potravy denní	122	Popáleniny	136
		Poznati otrávení arsenikem	136
		Prostředek proti otrávení arsenikem	137
		Průjem	137
		Suchý kašel	138
		Vápno v oku	138
		Všivina	138
		Uštknutí jedovatým hadem	139

Str.		Str.	
Zácpa	139	Fosfor	150
Žáha	140	Houby jedovaté a plísně	150
Žaludek a jeho nemoci	140	Jitrnice staré	150
a) slabost žaludku	140	Kafr	150
b) zánět žaludku	140	Kreosot	151
c) křeče v žaludku	140	Kyselina karbolová	151
d) katar v žaludku	141	Kyselina sírová, solná, dusičná	151
Dodatek.			
Jak kříziti zdánlivě mrtvé.			
Bleskem omráčené	142	Líhoviny	151
Mdloba	143	Měďnaté soli	151
Mrtvice	144	Nikotin	151
Oběšení	144	Nitroglycerin	151
Padoucí nemoc	145	Olovnaté soli	151
Utopení	145	Opium a morfium	152
Zadušení		Petrolej	152
a) plyny	146	Pokousání vzteklým psem	152
b) cizími tělesy	147	Rostliny jedovaté	152
Zmrznutí	147	Rtuňnaté soli	153
Kterak zjistiti nastalou smrť	148	Stříbrnaté soli	153
První pomoc při otrávení	149	Španělské mušky	153
Arsen	150	Uštnutí hadem	153
Cyankalium	150	Uštnutí včelou	153
Dým uhelný	150	Utrých	154
		Vápno, draslo, soda	154
		Zápalky	154
		Znaky jedovatých hub .	154